

Güreş Hakemlerinin Aile ve Meslek Hayatlarında Karşılaşmış Oldukları Problemlerin İncelenmesi(BENZERLİK)

By Hüseyin Fatih Küçükbiş

Investigation of Wrestling Referees' Family And Occupational Problems Have Experienced in Their Lives	Güreş Hakemlerinin Aile Ve Meslek Hayatlarında Karşılaşmış Oldukları Problemlerin İncelenmesi
<p>10 Abstract The aim of this study is to investigate family and occupational problems faced by wrestling referees who serving actively at national and international levels in 2018-2019 season. Research group who serving in the national and international levels and a total of 148 wrestling referees constitute in various areas (public, private, other) in Turkey Wrestling Federation 2018-2019 season. Two data collection tools were used in the study. "Personal Information Form" which is five items was used in order to determine the demographic characteristics of the wrestling referees. The second scale is "Social Status Scale for Referees" developed by Albayrak et al. (2012) was used. The internal consistency coefficient (Cronbach Alpha) was examined in order to determine the suitability of the scale to the wrestling referees and the alpha coefficient was found to be 0.77. In the analysis of the data, percentage (%), frequency, mean and standard deviation values were used. According to the findings, the majority of the referees were married (81,1%) and civil servant (87,2%). It was determined that the referees had an average level of family and occupational life (Mean = 2.65 ± 0.798). In order to increase the performance of the referees, it is recommended to take steps to eliminate these problems.</p>	<p>Özet Bu çalışmada amaç, 2018-2019 sezonunda aktif olarak ulusal ve uluslararası seviyede görev yapan güreş hakemlerinin aile ve meslek yaşantılarında karşılaştıkları problemleri incelemektir. Araştırma grubunu, 2018-2019 sezonunda Türkiye Güreş Federasyonuna bağlı ulusal ve uluslararası seviyede görev yapan ve çeşitli alanlarda (kamu, özel sektör, diğer) çalışan toplam 148 güreş hakemi oluşturmaktadır. Araştırmada iki adet veri toplama aracı kullanılmıştır. Birincisinde hakemlerin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla beş maddelik "Kişisel Bilgi Formu" ve ikincisinde ise Albayrak ve arkadaşları (2012) tarafından geliştirilen "Hakemler İçin Sosyal Durum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin güreş hakemlerine uygunluğu belirlemek amacıyla iç tutarlılık katsayısına (Cronbach Alpha)'na bakılmıştır ve alpha katsayısı 0.77 olarak bulunmuştur. Verilerin analizinde yüzde(%), frekans, ortalama ve standart sapma değerlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgulara bakıldığında hakemlerinin çoğunluğunun evli (%81,1) ve kamu personeli (%87,2) olduğu belirlenmiştir. Hakemlerin aile ve meslek hayatlarında ortalama seviyede (Ort=2,65±0,798) problem yaşadıkları belirlenmiştir. Hakemlerin performanslarının artırılması için bu sorunların ortadan</p>

Keywords: Referee, Wrestling, Family, Occupation, kaldırılmasına yönelik adımlar atılması
önerilmektedir.

Keywords in article's language: Hakem, Güreş, Aile, Meslek

5

6

Giriş

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

Güreş, insanlık tarihi ile yaşıt sayılan spor türlerinden biridir. Kadim sporlardan biri olarak gösterilen güreş birçok medeniyetin de kültür elementlerinden biri olagelmıştır (Türkmen, 2012). Toplumlar kendine özgü formatta bu sporu icra etmişlerdir. Güreşin farklı toplumlarda yüzyıllardır yapılıyor olması, bu sporun evrensel niteliğe sahip olduğunu göstermektedir (Selmby, 2002). Üstün olma, galip gelme duygusu bu spor branşında diğer spor dallarında olduğu gibi temel hedeflerden biri olmuştur ve olmaya devam etmektedir (Bayraktar ve Tozoğlu, 2015). Güreş sporu iki kişinin karşılıklı olarak belirli kurallar çerçevesince bir birlerinin sırtını yere getirme ya da üstünlük kurma mücadelesi olarak tanımlanmaktadır (Gençtürk v.d., 2009).

Güreş sporunda üstünlük kurma mücadelesinin doğru ve adil bir şekilde gerçekleşebilmesi, belirlenen kuralların yerinde, zamanında ve doğru olarak işletilmesine bağlıdır. Bu durum ancak hakemler aracılığıyla sağlanabilmektedir. Hakem bir spor branşının adil bir şekilde yönetilmesi için kuralları doğru ve yerinde işletmek üzere bir kurum ya da merci tarafından görevlendirilen kişidir (Doğu ve Doğan, 2017; Bayraktar ve Kuru, 2007). Bu açıdan hakemin performansı, müsabakanın adil bir şekilde yönetilebilmesi için son derece önemlidir (Baştuğ, v.d., 2016). Genel olarak müsabakalarda sporcularla birlikte performans gösterirken, sonuca da etki eden hakemler; alınan puanları belirleyen ve kurallara uyulmasını sağlayan, ayrıca müsabakaları fair-play ilkelerine uygun olarak devam ettiren ve yöneten kişilerdir (Cengiz ve Pulur, 2004). Müsabaka esnasında tek karar merci hakemlerdir (Baştuğ, v.d., 2016). Müsabaka içerisinde hakemler, yanlış karar vermeme sorumluluğunun yanında birçok görevi de baskı altında gerçekleştirme durumu ile karşı karşıyadır. (Karaçam ve Pulur, 2018). Müsabakaların, istenen düzeyde sonuçlandırılması ile görevlendirilmiş hakemlerin performanslarını etkileyen nedenlerin bilinmesi önemlidir. Bu nedenler arasında seyirci, antrenör, idareci ve federasyon baskısı sayılabilir. Diğer taraftan hakemin sosyal yaşantısının getirdiği sorunların yanında, ailesinde ve asli mesleğinde karşılaştığı sorunların da hakemlik görevini yerine getirmesine etki edeceği düşünülebilir. Hakemlik görevlerini yerine getirmek için farklı il ya da ülkelere seyahatleri, müsabaka sıklığı, müsabaka süresinin uzunluğu gibi nedenler hakemlerin aile içerisindeki sorumluluklarını yerine getirmede yetersiz kalmalarına yol açabilmektedir. Bu durum hakemlerin aile içi sorumluluklarının ailedeki diğer fertlerin üstlenmesine neden olmaktadır. Benzer bir şekilde meslekleri içerisinde sorumluluklarını tam olarak yerine getirmekte zorlanmaları, mesai arkadaşlarının gözünde olumsuz örnek olarak değerlendirilmeleri, hakemlerin karşılaştıkları sorunlardan bazılarıdır. Tüm bu etkenler altında hakemler, görevlerini yerine getirmektedir. Müsabakalarda ise hakemlerden oyun kurallarını en iyi şekilde uygulamaları, sporcuların veya takımların haklarını korurken tarafsız kalmaları istenmektedir (Apaydın, 2008; Can ve ark., 2010). Ayrıca müsabaka içerisinde verdiği kartlarla ve uyguladığı yöntemlerle, icra ettikleri iş olan hakemlik görevini en istedik şekilde yerine getirmeleri beklenmektedir.

Hakemlerin, görev yaptıkları müsabakalarda başarıya ulaşmaları için birçok koşula ihtiyaçları vardır. Bu koşullar arasında, kural bilgisine sahip olabilmek, etkin olarak beden dilini kullanabilmek,

44 doğru insan ilişkileri kurabilme, yönetim ve organizasyon becerisi ortaya koyabilme ve
45 oluşabilecek krizleri yönetebilme gibi durumlar sayılabilir (Kayışoğlu, ve ark., 2010). Bu alanlarda
46 aldıkları eğitimi verimli ve etkili kullanmalarının yanında sürekli kendilerini geliştirmeleri de
47 gerekmektedir (Kargün, 2011). Hakemlerin, ruhsal ve duygusal olarak motive olmaları da
48 müsabakalarda üst seviyede verim ortaya koymaları açısından önemlidir (Kargün, 2012).

49 Spor herhangi bir aktiviteden ayıran en önemli özellik kurallarının olmasıdır. Spor
50 müsabakalarında önceden belirlenen kuralların uygulanması ve adil mücadele ortamının
51 sağlanması için görev yapan hakemler ise spor olgusunun vazgeçilmez unsurlarıdır. Spor
52 müsabakalarının kurallar dâhilinde yönetilebilmesi için görev yapan hakemlerin dikkatlerini ve
53 motivasyonlarını etkileyebilecek tüm sebeplerin incelenmesi ve önlemlerin alınması spor
54 müsabakalarının seyri için önem arz etmektedir. Hakemlerin duygu durumlarını olumsuz
55 etkileyecek etkenlerin ortadan kaldırılması ve uygun mücadele ortamının sağlanması, sporun tüm
56 katılımcılarına da olumlu yönde katkı sağlayacaktır. Bu koşulların sağlanmasının yollarından biri de
57 hakemlerin aile ve meslek yaşantılarında karşılaştıkları durumların pozitif yönde seyretmesidir.
58 Buradan hareketle güreş hakemlerinin hakemlik görevlerini yerine getirirken, aile ve meslek
59 yaşantılarında karşılaştıkları problemlerin tespit edilmesi, bu sorunları en asgari seviyeye indirecek
60 veya ortadan kaldıracak adımların atılması önemlidir.

61 Bu çalışmada hakemlerin, aile ve meslek yaşantılarında karşılaştıkları problemlerin
62 belirlenmesi amaçlanmıştır.

63 **Materyal ve Metot**

64 Aktif olarak görevlerini yürüten güreş hakemlerinin aile ve meslek yaşantılarının
65 hakemlikten etkilenme seviyelerine yönelik düşüncelerinin incelenmesini amaçlayan bu araştırma,
66 tarama modelinde betimsel niteliktedir. Tarama modelleri, geçmişte ya da günümüzde mevcut
67 olan herhangi bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımları
68 olarak tanımlanır. Araştırma konusunu oluşturan sebepler (birey, nesne ve ya olay) kendi
69 bulunduğu koşullar içerisinde ve olduğu gibi değerlendirilerek tanımlanmaya çalışılır (Karasar,
70 2005).

71 **Evren ve Örneklem**

72 Türkiye Güreş Federasyonu'nda yer alan, 2018-2019 sezonunda ulusal ve uluslararası
73 düzeyde faal olarak görev yapan toplam 165 hakem araştırmanın evreni oluşturmaktadır (TGF,
74 2019). Araştırmada ölççekler 2018 yılı Aralık ayında Türkiye Güreş Federasyonu Hakem
75 seminerinde katılımcıların tamamına yüz yüze görüşülerek birebir uygulanmıştır. 17 ölççek
76 uygulama dışı bırakılmış ve 148 ölççek değerlendirilmeye alınmıştır.

77 **Verileri Toplama Aracı**

78 Güreş hakemlerinin kişisel özelliklerini belirlemek amacıyla 5 maddelik kişisel bilgi formu
79 hazırlanmış ve uygulanmıştır. Diğer taraftan hakemlerin aile ve meslek yaşantılarında karşılaştığı
80 sorunlara dair görüşlerini tespit etmek amacıyla Albayrak ve arkadaşları (2012)
81 tarafından geliştirilen "Hakemler için Sosyal Durum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin güreş
82 hakemlerine uygunluğu belirlemek amacıyla iç tutarlılık katsayısına (Cronbach Alpha)'na bakılmış
83 ve alpha katsayısı 0,73 olarak bulunmuştur.

84 Toplam 33 maddeden oluşan ölçek 5'li likert tipindedir. Ölçekte "Hiç Katılmıyorum", "Az
85 Katılıyorum", Orta Düzeyde Katılıyorum", "Oldukça Katılıyorum", "Tamamen Katılıyorum"
86 seçenekleri sunulmuş ve sırasıyla 1 ile 5 arasında puanlanmıştır. Ölçek, 1-Aile Boyutu, 2-
87 Hakemlerin Çalıştığı Ortamda Yaşadığı Sorunlar, 3- Hakemliğin Mesleğe Olumsuz Yansıma, 4-
88 Hakemliğin Mesleğe Olumlu Yansıma ve 5- Hakemlerin Mesleğe Odaklanabilmesi alt boyutları
89 olmak üzere toplam beş faktörden oluşmaktadır. Faktör I; 26, 27, 28, 29, 30, 31 ve 33.
90 maddelerden, faktör II; 7, 12, 14, 15, 17, 19, 20 ve 25. maddelerden, faktör III; 2, 3, 4, 5, 6, 9 ve
91 23. maddelerden, faktör IV; 1, 11, 13, 21, 22, 24 ve 32. maddelerden, faktör V ise; 8, 10, 16 ve 18.
92 maddelerinden oluşmaktadır. Elde edilen sonuçlar ise ortalama ve standart sapma puanlarına göre
93 değerlendirilmiştir (Albayrak, v.d., 2012).

94

8

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Katılımcıların medeni durumlarına ve meslek gruplarına göre ölçek alt boyut puanlarının karşılaştırılmasında Independent Samples T test kullanılırken, hakemlik kategorileri, bir sezonda gittikleri müsabaka sayıları ve hakemlik sürelerine göre ölçek alt boyut puanlarının karşılaştırılmasında One Way ANOVA analizi kullanılmıştır. Yapılan analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde güreş hakemlerinin demografik bilgileri ve hakemlik görevinin aile ve meslek yaşantılarına yönelik bulgulara yer verilmektedir.

Tablo 1. Katılımcıların demografik özellikleri

Değişkenler	Alt değişkenler	f	%
Medeni Durum	Bekar	28	18,9
	Evli	120	81,1
Meslek Grubu	Özel	19	12,8
	Kamu	129	87,2
	Milli	109	73,6
Hakemlik Kategorisi	Uluslararası 3	17	11,5
	Uluslararası 2	11	7,4
	Uluslararası 1	11	7,4
Bir Sezonda Gidilen	6-	41	27,7
	6-10	63	42,6
Müsabaka Sayısı	11-15	34	23,0
	15+	10	6,8
	12-	33	22,3
	6-10 yıl	39	26,4
Hakemlik Süresi	11-15 yıl	34	23,0
	15 yıl+	42	28,4

108

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların %18,9'unun bekar, %81,1'inin ise evli olduğu, %12,8'inin özel sektörde çalıştığı, %87,2'sinin ise kamu çalışanı olduğu görülmektedir. Katılımcıların %73,6'sı milli hakem, %11,5'i uluslararası 3 düzeyinde hakem, %7,4'ü uluslararası 2 düzeyinde hakem ve uluslararası 1 düzeyinde hakemdir. Katılımcıların %27,7'si yılda 6'dan daha az sayıda maça giderken, %42,6'sı 6-10 maça gitmekte, %23'ü 11-15 maça gitmekte ve %6,8'i 15+ maça gitmektedir. Katılımcıların %22,3'ü 6 yıldan daha az süredir hakemlik yaparken, %26,4'ü 6-10 yıldır hakemlik yapmakta, %23'ü 11-15 yıldır hakemlik yapmakta ve %28,4'ü 15+ yıldır hakemlik yapmaktadır.

117

Tablo 2. Katılımcıların aile ve meslek yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar

Alt boyutlar	N	X	Ss
Aile Boyutu	148	2,65	,798
Çalışma ortamı	148	2,94	,550
Mesleğe olumsuz yansıma	148	3,21	,752
Mesleğe olumlu yansıma	148	3,55	,746
Hakemlerin Mesleklerine Odaklanabilmesi	148	3,36	,669

119

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların aile yaşamı, günlük çalışma ortamı alanlarındaki sorunları yaşama düzeylerinin orta seviyede olduğu, hakemliğin mesleklerine olumlu yansıma düzeylerinin orta seviyede olduğu, hakemliğin mesleklerine olumsuz yansıma düzeylerinin ise orta seviyenin üzerinde olduğu ve hakemlik mesleğine odaklanabilme seviyelerinin orta seviyenin üzerinde olduğu görülmektedir.

125

126 **Tablo 3. Katılımcıların medeni durumlarına göre aile ve meslek yaşantılarında**
 127 **karşılaştıkları sorunların karşılaştırılması**

Alt boyutlar	Medeni Durum	N	X	Ss	t	p
Aile Boyutu	Bekar	28	2,25	,780	-3,062	,003
	Evli	120	2,75	,775		
Çalışma ortamı	Bekar	28	2,75	,569	-2,074	,040
	Evli	120	2,98	,538		
Mesleğe olumsuz yansımaya	Bekar	28	2,88	,594	-2,628	,009
	Evli	120	3,29	,766		
Mesleğe olumlu yansımaya	Bekar	28	3,68	,778	1,034	,303
	Evli	120	3,52	,738		
Hakemlerin Mesleklerine Odaklanabilmesi	Bekar	28	3,17	,687	-1,711	,089
	Evli	120	3,41	,659		

128
 129 Tablo 3 incelendiğinde, hakemlik mesleğinin katılımcıların mesleklerine olumsuz yansımaya
 130 düzeyi ve hakemlik mesleğine odaklanabilme düzeyinin medeni durumlarına göre **istatistiksel**
 131 **olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı** ($p>0,05$), evli katılımcıların aile yaşamlarındaki sorunlar,
 132 **çalışma ortamındaki sorunlar ve hakemliğin mesleklerine olumlu yansımaya düzeylerinin bekar**
 133 **katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu** ($p<0,05$) görülmektedir.

134 **Tablo 4. Katılımcıların meslek gruplarına göre aile ve meslek yaşantılarında**
 135 **karşılaştıkları sorunların karşılaştırılması**

Alt boyutlar	Meslek grubu	N	X	Ss	t	p
Aile Boyutu	Özel	19	2,50	,765	-,881	,380
	Kamu	129	2,68	,803		
Çalışma ortamı	Özel	19	2,93	,604	-,028	,978
	Kamu	129	2,94	,544		
Mesleğe olumsuz yansımaya	Özel	19	2,95	,874	-1,655	,100
	Kamu	129	3,25	,728		
Mesleğe olumlu yansımaya	Özel	19	3,17	,884	-2,380	,019
	Kamu	129	3,60	,711		
Hakemlerin Mesleklerine Odaklanabilmesi	Özel	19	3,21	,765	-1,066	,288
	Kamu	129	3,39	,654		

137 Tablo 4 incelendiğinde, aile sorunları, çalışma ortamı sorunları, hakemliğin mesleklerine
 138 olumlu yansımaya ve hakemlik mesleğine odaklanabilme düzeylerinin meslek gruplarına göre
 139 **istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı** ($p>0,05$), kamu çalışanları olan katılımcılarda
 140 hakemliğin mesleklerine olumsuz yansımaya düzeylerinin özel sektörde çalışan katılımcılardan
 141 **anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu** ($p<0,05$) görülmektedir.

142 **Tablo 5. Katılımcıların hakemlik kategorilerine göre meslek ve aile yaşantılarında**
 143 **karşılaştıkları sorunların karşılaştırılması**

Alt boyutlar	Hakemlik Kategorisi	N	X	Ss	F	p
Aile Boyutu	Milli	109	2,62	,825	,299	,826
	Uluslararası 3	17	2,78	,982		
	Uluslararası 2	11	2,78	,369		
	Uluslararası 1	11	2,68	,527		
Çalışma ortamı	Milli	109	2,90	,562	,658	,579
	Uluslararası 3	17	3,10	,658		
	Uluslararası 2	11	3,00	,454		
	Uluslararası 1	11	2,97	,280		
Mesleğe olumsuz yansımaya	Milli	109	3,16	,759	,983	,403
	Uluslararası 3	17	3,46	,681		
	Uluslararası 2	11	3,38	,855		
	Uluslararası 1	11	3,14	,667		
Mesleğe olumlu yansımaya	Milli	109	3,55	,764	,421	,738

	Uluslararası 3	17	3,69	,633		
	Uluslararası 2	11	3,48	,872		
	Uluslararası 1	11	3,38	,633		
	Milli	109	3,33	,661		
Hakemlerin Mesleklerine Odaklanabilmesi	Uluslararası 3	17	3,32	,711	,561	,642
	Uluslararası 2	11	3,55	,907		
	Uluslararası 1	11	3,52	,395		

145 Tablo incelendiğinde, katılımcıların aile sorunları, çalışma ortamı sorunları, hakemliğin
146 mesleklerine olumlu yansımaları, hakemliğin mesleklerine olumsuz yansımaları ve hakemlik
147 mesleğine odaklanabilme seviyelerinin hakemlik kategorilerine göre istatistiksel olarak anlamlı
148 düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

149
150 **Tablo 6. Katılımcıların bir sezonda gittikleri müsabaka sayılarına göre aile ve meslek**
151 **yaşantılarında karşılaştıkları sorunların karşılaştırılması**

Alt boyutlar	Müsabaka sayısı	N	X	Ss	F	p
Aile Boyutu	6-	41	2,66	,739		
	6-10	63	2,56	,851		
	11-15	34	2,80	,707	,658	,579
	15+	10	2,73	1,009		
Çalışma Ortamı	6-	41	2,88	,587		
	6-10	63	2,95	,517		
	11-15	34	2,89	,499	1,619	,188
	15+	10	3,29	,700		
Mesleğe Olumsuz Yansımaları	6-	41	3,28	,811		
	6-10	63	3,15	,694		
	11-15	34	3,19	,727	,422	,738
	15+	10	3,39	,988		
Mesleğe Olumlu Yansımaları	6-	41	3,59	,740		
	6-10	63	3,57	,649		
	11-15	34	3,42	,928	,440	,725
	15+	10	3,63	,713		
Hakemlerin Mesleklerine Odaklanabilmesi	6-	41	3,31	,722		
	6-10	63	3,40	,611		
	11-15	34	3,21	,616	2,388	,071
	15+	10	3,83	,825		

152
153 Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların aile sorunları, çalışma ortamı sorunları, hakemliğin
154 mesleklerine olumlu yansımaları, hakemliğin mesleklerine olumsuz yansımaları ve hakemlik
155 mesleğine odaklanabilme düzeylerinin bir sezonda gittikleri müsabaka sayısına göre istatistiksel
156 olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir ($p>0,05$).

157
158 **Tablo 7. Katılımcıların hakemlik yaptıkları sürelerle göre meslek ve aile yaşantılarında**
159 **karşılaştıkları sorunların karşılaştırılması**

Alt boyutlar	Hakemlik süresi	N	X	Ss	F	P	Gruplar Arası Fark
Aile Boyutu	6-	33	2,23	,695			
	6-10	39	2,72	,715			
	11-15	34	2,82	,873	4,413	,005	1<2, 1<3, 1<4
	15+	42	2,80	,792			
Çalışma Ortamı	6-	33	2,67	,569			
	6-10	39	3,05	,506			
	11-15	34	2,90	,500	4,379	,006	1<2, 1<4
	15+	42	3,07	,549			
Mesleğe Olumsuz Yansımaları	6-	33	2,98	,753			
	6-10	39	3,17	,685			
	11-15	34	3,28	,776	1,910	,131	-
	15+	42	3,38	,766			

	6-	33	3,71	,750			
	6-10	39	3,49	,623			
Mesleğe Olumlu Yansıma	11-15	34	3,56	,889	,752	,523	-
	15+	42	3,46	,728			
	6-	33	3,30	,712			
Hakemlerin Mesleklerine Odaklanabilmesi	6-10	39	3,31	,612	,891	,448	-
	11-15	34	3,30	,717			
	15+	42	3,51	,647			

160

161

162

163

164

165

166

167

168

169

170

171

172

173

174

175

176

177

178

179

180

181

182

183

184

185

186

187

188

189

190

191

192

193

194

195

196

197

198

199

200

201

202

203

204

Tablo 7 incelendiğinde, hakemlik mesleğinin katılımcıların mesleklerine olumlu yansıma düzeyi, mesleklerine olumsuz yansıma düzeyi ve hakemlik mesleğine odaklanabilme düzeyinin hakemlik sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p>0,05$), aile sorunları ve çalışma ortamı sorunlarının ise hakemlik sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı ($p<0,05$) görülmektedir. Aile sorunlarında, 6-10 yıl, 11-15 yıl ve 15 yıldan uzun süredir hakemlik yapan katılımcıların aile sorunları düzeyi 6 yıldan az süredir hakemlik yapan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksektir ($p<0,05$). Çalışma ortamındaki sorunlarda, 6-10 yıl ve 15 yıldan uzun süredir hakemlik yapan katılımcıların çalışma ortamı sorunları düzeyi 6 yıldan az süredir hakemlik yapan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksektir ($p<0,05$).

Tartışma ve Sonuç

Araştırmaya katılan hakemlerin büyük bir çoğunluğunun evli olduğu (%81,1) yine büyük bir çoğunluğunun kamu personeli olduğu (%87,2) belirlenmiştir. Hakemlerin çoğunluğunun ulusal seviyede (%73,6), uluslararası seviyede görev yapan hakemlerin ise (%26,4) görev yaptıkları tespit edilmiştir. Hakemlerin yarıya yakının bir sezonda 6 ile 10 arası müsabakada görev yaptığı (%42,6) görülmüştür. 10 yıl ve daha az sürede hakemlik yapan birey sayısının (%48,7) olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılan hakemlerin aile yaşamı, günlük çalışma ortamı alanlarındaki sorunları yaşama düzeylerinin orta seviyede olduğu, hakemliğin mesleklerine olumlu yansıma düzeylerinin orta seviyede olduğu, hakemliğin mesleklerine olumsuz yansıma düzeylerinin ise orta seviyenin üzerinde olduğu ve hakemlik mesleğine odaklanabilme düzeylerinin orta seviyenin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular değerlendirildiği zaman, güreş hakemlerinin hakemlik mesleği ile aile yaşantısını uyumlu bir biçimde yürüttükleri, hakemlik mesleğini yapmaları nedeniyle ailevi sorunlar yaşamadıkları söylenebilir. Literatürde gerçekleştirilen benzer çalışmalarda da hakemlerin, iş ve aile yaşantılarında sorun yaşamadan hakemlik görevlerini yürüttükleri ifade edilmiştir (Albayrak ve diğerleri, 2012: 75).

Araştırmada hakemlerin çeşitli özelliklerine göre fark testlerine bakıldığında medeni durum değişkenine göre aile ve mesleğe olumsuz yansıma boyutlarında farkların olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulguların ortalamalarına bakıldığında her iki boyutta da evli olan hakemlerin daha fazla problem yaşadığı belirlenmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde bekâr hakemler ile kıyaslandığı zaman evli hakemlerin iş yaşamının yanında aile yaşamına da zaman ayırmalarının, bu durumda mesleki açıdan tükenmişliği daha fazla arttırmasının ve hem ailevi hem de mesleki açıdan daha fazla sorun yaşamalarına zemin hazırlamasının yattığı düşünülebilir. Nitekim hakemler üzerinde yapılan benzer çalışmalarda da bekâr hakemlerle kıyaslandığı zaman evli hakemlerde tükenmişlik algısının daha yüksek olduğu rapor edilmiştir (Gümüş, 2009: 45).

Bilindiği gibi hakemlik mesleği hakemlerin mevcut işlerinin yanında ek olarak yaptıkları bir faaliyet olup, hakemler genellikle kamu ve özel sektörde farklı meslek gruplarında görev yapmaktadır (Tekin ve diğerleri, 2005: 215). Yapılan bu çalışmada meslek grubu değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan hakemlerin aile sorunları, çalışma ortamı sorunları, hakemliğin mesleklerine olumlu yansıması ve hakemlik mesleğine odaklanabilme düzeylerinin istatistiksel olarak meslek gruplarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği, buna karşılık kamu çalışanları hakemlerin hakemliğin mesleklerine olumsuz yansıması düzeylerinin, özel sektörde çalışan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatürde yer alan ve farklı hakem grupları üzerinde gerçekleştirilen araştırma bulguları değerlendirildiği zaman, hakemlik

205 bireyin meslek yaşamını da olumlu yönde etkileyen bir unsur olarak değerlendirilmektedir
206 (Albayrak ve diğerleri, 2012: 75). Buna karşılık yapılan bu araştırmada kamu mesleği yapan
207 hakemler ile kıyaslandığı zaman özel sektörde görev yapan hakemlerde hakemliğin meslek
208 yaşamını olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Bunun temelinde kamu kurumları ile kıyaslandığı
209 zaman özel sektörde işverenlerin çalışanlara karşı daha az tolerans tanmalarının yattığı
210 düşünülebilir.

211 Hakemlik kategorisi değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan hakemlerin
212 aile sorunları, çalışma ortamı sorunları, hakemliğin mesleklerine olumlu yansımaları, hakemliğin
213 mesleklerine olumsuz yansımaları ve hakemlik mesleğine odaklanabilme düzeylerinin hakemlik
214 kategorilerine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık göstermediği tespit edilmiştir.
215 Araştırmada elde edilen bulgulardan farklı olarak literatürde yer alan bazı çalışmalarda hakemlerin
216 mesleki sorunlarının hakemlik kategorisi değişkenine göre bazı farklılıklar gösterdiği rapor
217 edilmiştir. Albayrak (2011: 50) tarafından yapılan araştırmada futbol hakemlerinin mesleki
218 sorunlarının bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmış, araştırmanın sonunda
219 hakemliğin mesleğe olumlu yansımaları alt boyutuna ilişkin algılarının hakemlik kategorilerine göre
220 anlamlı farklılık gösterdiği rapor edilmiştir. İlkın (2013: 41) tarafından yapılan araştırmada da
221 güreş hakemlerinin meslek yaşamında özellikle tükenmişlik sendromu yaşama düzeylerinin
222 hakemlik kategorilerine göre anlamlı farklılık gösterdiği rapor edilmiştir. Polat (2011: 5) tarafından
223 güreş hakemleri üzerinde yapılan araştırmada ise hakemlerin meslek yaşamında kaygı yaşama
224 düzeylerinin hakemlik kategorisi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

225 Bir sezonda gidilen müsabaka sayısı değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan
226 hakemlerin aile sorunları, çalışma ortamı sorunları, hakemliğin mesleklerine olumlu yansımaları,
227 hakemliğin mesleklerine olumsuz yansımaları ve hakemlik mesleğine odaklanabilme düzeylerinin
228 bir sezonda gittikleri müsabaka sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılık
229 göstermediği tespit edilmiştir. İlkın (2013: 46) tarafından güreş hakemleri üzerinde yapılan benzer
230 bir çalışmada da hakemlerin mesleki açıdan yaşadıkları sorunlar içerisinde yer alan tükenmişlik
231 sorununun bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmış, araştırmanın sonunda
232 hakemlerin bu konuda sorun yaşama düzeylerinin katıldıkları müsabaka sayısı değişkenine göre
233 anlamlı farklılık göstermediği rapor edilmiştir. Aynı çalışmada hakemlerin iş doyumlarının da
234 katıldıkları müsabaka sayısına göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Hakemlerin mesleki ve ailevi
235 anlamda sorun yaşama düzeylerinin katıldıkları müsabaka sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık
236 göstermemesinin temelinde hakemlik mesleğini severek yapmalarının ve hakemlik mesleğinde
237 karşılaştıkları sorunları aile yaşamlarına yansıtılmalarının olduğu düşünülebilir. Literatürde yer
238 alan benzer çalışmalarda da güreş hakemlerinin genel anlamda hakemlik mesleğini sevindikleri rapor
239 edilmiştir (Şahin, 2011: 33).

240 Mesleki kıdem değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan hakemlerin aile
241 sorunları ve çalışma ortamı sorunlarının ise hakemlik sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı
242 düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, aile sorunlarında 6-10 yıl,
243 11-15 yıl ve 15 yıldan uzun süredir hakemlik yapan katılımcıların aile sorunları düzeyi 6 yıldan az
244 süredir hakemlik yapan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu, çalışma ortamındaki
245 sorunlarda, 6-10 yıl ve 15 yıldan uzun süredir hakemlik yapan katılımcıların çalışma ortamı
246 sorunları düzeyi 6 yıldan az süredir hakemlik yapan katılımcılardan anlamlı düzeyde daha yüksek
247 olduğu tespit edilmiştir. Bilindiği gibi hakemler gerek saha içi gerekse de saha dışında birçok
248 olumsuz durumla karşılaşmakta, karşılaşılan durumlarda hakemleri farklı açılardan etkilemektedir
249 (Koca, 2017: 1). Bunun temelinde hakemlerin olumlu ya da olumsuz sonuçlarda taraftarlar
250 tarafından sorumlu kimse olarak görülmeleri yatmaktadır. Söz konusu gelişmeler hakemlerin
251 fiziksel ve psikolojik açıdan yıpranmalarına zemin hazırlamaktadır (Erdem, 2015: 2).
252 Literatürde yer alan araştırma bulguları da bu görüşü desteklemektedir (Kargün, 2011: 58). Bu
253 kapsamda yapılan bu çalışmada güreş hakemlerinin ailevi ve mesleki sorun yaşama düzeylerinin
254 mesleki kıdemi yüksek olan hakemler lehine yüksek olmasının temelinde mesleki kıdemi yüksek

255 olan hakemlerin mesleki tükenmişlik ve psikolojik yıpranma düzeylerinin de yüksek olmasının, bu
256 olumsuzlukları da iş ve aile yaşamına yansımalarının yattığı düşünülebilir.

257 Sonuç olarak, insanların meslek yaşamlarının yanında ailevi sorunlarının incelenmesi ailevi
258 değerlerin ve problemlerin belirlenmesinde önemli bir yere sahiptir (Taylan, 2016: 459). Buna
259 karşılık literatürde güreş hakemlerinin mesleki ve ailevi sorunlarının ele alındığı çalışmaların sınırlı
260 olduğu görülmektedir. Bu kapsamda yapılan bu çalışmada güreş hakemlerinin bazı demografik
261 değişkenlere göre mesleki ve ailevi sorunlarının incelenmesi amaçlanmış, araştırmanın sonunda
262 hakemlerin mesleki ve ailevi sorunlar yaşama düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir.
263 demografik değişkenlere göre ele alındığı zaman güreş hakemlerinin ailevi ve mesleki sorunlar
264 yaşama durumlarının medeni durum, meslek grubu ve mesleki kıdem değişkenlerine göre anlamlı
265 farklılıklar gösterdiği, buna karşılık mesleki ve ailevi sorun yaşama durumları üzerinde hakemlik
266 kategorisi ve bir yılda katıldıkları müsabaka sayısı değişkenlerinin önemli birer belirleyici olmadığı
267 bulunmuştur. Bilindiği gibi güreş hakemleri hakemlik mesleğini mevcut iş yaşamlarına ek olarak
268 yapmakta ve hakemlik mesleği sürecinde birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadırlar. Bu kapsamda
269 güreş hakemlerinin mesleki ve ailevi sorunlarının belirlenmesi ve sorunlara neden olan demografik
270 değişkenlere yönelik yeni çalışmalar yapılması gerektiği söylenebilir. Hakemlere yoğun ve sık
271 görevler verilmemesi, müsabaka sürelerinin uzun olmaması, mesai günleri içerisinde hafta içini
272 kapsayacak görevlendirmelerin çok sık yapılmaması federasyona bağlı hakem kurullarına
273 önerilmektedir. Bununla birlikte hakem görevlendirmeleriyle ilgili dayanak olan ilgili kanun ve
274 yönetmeliklerin, daha kapsayıcı ve bağlayıcı olması tavsiye edilmektedir. Sporcu ve takımların
275 ulusal ve uluslararası başarılarının teşvik edildiği oranda, başarılı olan hakemlerinde teşvik edilmeli
276 ve başarılı hakemlerin ilgili mevzuatlar çerçevesince korunmaları sağlanmalıdır.

Güreş Hakemlerinin Aile ve Meslek Hayatlarında Karşılaşmış Oldukları Problemlerin İncelenmesi(BENZERLİK)

ORIGINALITY REPORT

10%

SIMILARITY INDEX

PRIMARY SOURCES

1	docs.neu.edu.tr Internet	181 words — 4%
2	ALBAYRAK, Onur, İBİŞ, Serkan and KAYIŞOĞLU, N. Bahadır. "Futbol hakemlerinin meslek ve aile yaşantılarında karşılaştıkları sorunlar", Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Yüksek Okulu, 2012. Publications	64 words — 2%
3	sbk2017.org Internet	48 words — 1%
4	www.sbk2016.org Internet	28 words — 1%
5	KORKMAZER, Fuat and AKSOY, Ali. "HERZBERG'İN HİJYEN FAKTÖRLERİNİN ÇALIŞANLARIN ", Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 2017. Publications	24 words — 1%
6	acikerisim.selcuk.edu.tr:8080 Internet	17 words — < 1%
7	dergipark.gov.tr Internet	13 words — < 1%
8	www.2016.icemst.com Internet	11 words — < 1%
9	yetiskinproje.meb.gov.tr Internet	11 words — < 1%

10	lup.lub.lu.se Internet	11 words — < 1%
11	mafiadoc.com Internet	9 words — < 1%
12	dosyamerkez.saglik.gov.tr Internet	8 words — < 1%
13	ÇİLİNGİR, Emel and ARTUT, Perihan Dinç. "Gerçekçi Matematik Eğitimi Yaklaşımının İlkokul Öğrencilerinin Başarılarına, Görsel Matematik Okuryazarlığı Özyeterlik Algılarına ve Problem Çözme Tutumlarına Etkisi", Karadeniz Teknik Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi, 2016. Publications	8 words — < 1%

EXCLUDE QUOTES OFF
EXCLUDE BIBLIOGRAPHY ON

EXCLUDE MATCHES < 8 WORDS